

Preek 31 januari 2021 – Markus 6

Hoe ga je om met lage verwachtingen uit je omgeving? Hoe ga je er mee om als je familie denkt dat je iets niet kan? Je niet support in je dromen, maar je probeert alleen maar naar beneden te halen? Als jij wel ambities hebt, maar er helemaal in je eentje voor moet gaan? Dat kan echt heel erg eenzaam voelen. Alsof je er alleen voor staat. Het kan je ook enorm aan jezelf doen twijfelen. Zelf denk je dat je best in staat bent om een stap verder te zetten, maar wat als iedereen die je vertrouwt denkt dat dat niet zo is? Dat kan dus voor veel twijfel en verwarring zorgen.

Als je in zo'n situatie zit, is het ook echt behoorlijk ingewikkeld. Want je hebt eigenlijk twee verschillende loyaliteiten. Je hebt de loyaliteit aan jezelf. Want je bent het aan jezelf verplicht om een authentiek leven te leven met de waardes die voor jou belangrijk zijn. Maar aan de andere kant heb je natuurlijk ook loyaliteit aan je familie, aan je omgeving, je vrienden. Je wil ook de band met hen niet op het spel zetten. En zo kan je dus in een enorme spagaat terecht komen. Het kan ook zijn dat je eigenlijk al niet eens meer van jezelf weet dat je zo veel ambities had of iets wilde bereiken. Misschien is dat überhaupt nooit tegen je gezegd: dat je veel gaven en talenten hebt en dat je iets moois van je leven kan maken. Dan zeg ik dat nu tegen je: je bent getalenteerd en jouw gaven mogen er zijn.

Het Bijbelgedeelte van vandaag is zo mooi en interessant omdat het zo herkenbaar is. Het is allemaal zo door en door menselijk, niet hoog verheven. Jezus had namelijk een moeizame verhouding met zijn omgeving. Het is niet zo dat omdat Hij de Zoon van God was, alles van een leien dakje ging. Jezus kan zich dus ook heel goed inleven in ons als wij het idee hebben dat onze omgeving ons in hokjes en vakjes wil stoppen.

Wat was bij Jezus precies het probleem? Zijn dorpsgenoten vonden hem te wijs. Toen Jezus op de Sabbat naar Nazareth ging om daar in de synagoge voor te gaan, kreeg hij bakken van kritiek over zich uitgestort. Zijn dorpsgenoten zeiden: Hoe kan iemand uit ons eigen dorp zoveel wijsheid hebben? Waar haalt hij het vandaan?

Dat is toch eigenlijk diep treurig. De inwoners van Nazareth hebben blijkbaar een enorm negatief zelfbeeld. Ze vinden zichzelf maar helemaal niets, want blijkbaar is er niet zo veel wijsheid in Nazareth te vinden. En in plaats van dat ze blij zijn dat er wél een wijs persoon in hun midden is, schelden ze Jezus uit.

Ze zeggen dat Jezus de timmerman is. Hij is toch die timmerman, de zoon van Maria en de broer van Jakobus en Joses en Judas en Simon? “Die timmerman.” Daar klinkt wel heel erg veel venijn in door. Dit is de enige plek in de Bijbel waar Jezus zo wordt aangeduid. Hij wordt alleen maar gezien als de oudste zoon van Jozef en als degene die zijn bedrijf voort zal zetten. Dat is zijn rol. Hij is niet meer dan zijn broers. Hij moet zich vooral niet anders gedragen.

Als ik dit lees kan ik me gewoon helemaal kwaad maken. Hoezo “maar een timmerman”? Alsof het minderwaardig is. Want stel je voor dat Jezus inderdaad “gewoon alleen maar” de timmerman geweest was? Alleen maar tussen aanhalingstekens natuurlijk. Alsof timmerman niet gewoon een fatsoenlijk beroep is en iedereen in het dorp profiteert van de arbeid van de timmerman. En alsof je niet twee dingen tegelijkertijd kan zijn? Waarom kan je niet én timmerman zijn én wijs spreken over God?

We zien hier iets van een zeer oude tegenstelling die we ook vandaag vaak nog zien. Tussen de vakmensen, de mensen die met hun handen werken, en de mensen die gestudeerd hebben en zogezegd “geleerd” zijn. En veel mensen vinden het dus niet prettig als mensen die met hun handen werken zich gaan bemoeien met dingen waar ze niet voor doorgeleerd hebben. Dat heeft veel kwaad bloed gezet en dat zet het nu nog steeds. We kennen allemaal de verhalen van vroeger, maar misschien ook nog wel van nu, van jonge vrouwen en mannen die niet door mochten leren terwijl ze wel heel getalenteerd waren. Dat roept trauma's op die soms een leven lang mee kunnen gaan.

Maar gelukkig hebben we de twee belangrijkste mensen uit het Nieuwe Testament die absoluut geen tegenstelling zien tussen met je handen werken en wijsheid. Er is namelijk nog een belangrijk Nieuw-Testamentisch persoon: Paulus. Paulus was namelijk tentenmaker van beroep én de belangrijkste apostel en schrijver van het Nieuwe Testament.

Maar wat zit daar nu achter, die neiging om iedereen naar beneden te trekken die met z'n hoofd boven het maaiveld uitsteekt? Daar zit angst onder. Angst dat jij zelf eigenlijk niet zo veel voorstelt. Angst dat de wereld gaat veranderen. Angst dat je er niet bij zal horen.

Dus we kunnen de angst begrijpen. Maar daarom is het nog niet goed te praten. Het gaat fout als je iemand reduceert tot zijn of haar afkomst. En we zien dat dat vandaag nog steeds al te veel gebeurt. Op huidskleur, op waar

iemand geboren is, wat voor ouders hij/zij heeft. In plaats van iemand als uniek individu te zien.

Maar wat doet Jezus er tegen? Hij laat het niet alleen maar zomaar over zich heenkomen. Jezus laat zien dat hij begrijpt wat hem overkomt. Nergens wordt een profeet zo miskend als in zijn eigen stad, onder zijn verwanten en huisgenoten. Daarom kon hij ook in Nazareth geen enkel wonder doen.

Maar komt het toch nog goed? Ja, deels wel. Deels ook niet. Ik denk dat dat voor ons ook heel realistisch is. Jezus heeft in z'n leven de nodige aanvaringen met z'n familie. Hij is zelf ook niet altijd even vriendelijk voor zijn familie. Als hij bericht krijgt dat zijn moeder en zijn broers hem willen spreken, dan zegt hij: "wie is mijn vader en wie zijn mijn broers?" Hij maakte een gebaar naar zijn leerlingen en zei: "Zij zijn mijn moeder en mijn broers."

Hier zie je dat Jezus duidelijk afstand neemt van zijn biologische familie en zegt dat familie voor hem niet biologisch is. Voor hem zijn zijn leerlingen zijn familie. Maar deze uitspraken van Jezus hebben natuurlijk zijn biologische familie wel heel veel verdriet gedaan.

Maar voor een deel komt het dus nog wél goed. Aan het einde van zijn leven, als Jezus aan het kruis hangt, koppelt Jezus zijn moeder en Johannes aan elkaar. Johannes is voortaan Maria's zoon, Maria is voortaan Johannes' moeder. Zo komen de biologische familie en de gekozen familie weer samen. De tegenstelling tussen de beide die Jezus zo scherp had neergezet, wordt nu een heel stuk minder scherp. En na Jezus' dood en opstanding wordt Jakobus, zijn broer, een belangrijke steunpilaar van de vroege kerk.

Het onbegrip en het conflict tussen Jezus en zijn vaderstad is wel diep, maar niet op alle punten definitief. Wat we van Jezus kunnen leren is dat hij zijn hoofd recht blijft houden. Hij twijfelt niet aan zijn missie. Hij laat zich niet naar beneden halen door de haters. Hij volgt zijn eigen pad. Want hij weet dat hij spreekt in de naam van zijn Vader. En uiteindelijk komt zijn wijsheid daar vandaan. Wijsheid is niet afhankelijk uit welk nest je komt. Wijsheid komt van onze Hemelse Vader, die het aan ons geeft als we Hem erom vragen. Laat je dus geen minderwaardigheidsgevoel aanpraten door je omgeving, maar zoek je wijsheid bij onze Hemelse Vader.

Amen.